

Fővárosi Ítéltábla
2.Kf.27.641/2011/4. szám

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kalló Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Kalló János Márk ügyvéd által képviselt felperesnek a Hernádi és Kovács Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Hernádi Eleonóra ügyvéd által képviselt Magyar Energia Hivatal[1081 Budapest, II. János Pál pápa tér 7., Hiv. sz.: ...] alperes ellen energiaügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében - amely perbe a dr. Szabó Edit ügyvéd által képviselt alperesi beavatkozó az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Bíróság 2011. évi november hó 2. napján kelt 6.K.31.360/2010/15. számú ítélete ellen a felperes által 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2012. évi február hó 29. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 36.000 (azaz harminchatezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A beavatkozó a felperessel, mint elosztói hálózati engedéllyessel áll szerződéses kapcsolatban. A beavatkozó a ... szám alatti felhasználási helyet érintően a mérőberendezés pontatlan mérése miatt a szolgáltató felperestől annak felülvizsgálatát kérte. A felperes munkatársai +179,625%-os mérési eredményt rögzítettek a helyszíni ellenőrzéskor. A leszerelt mérőórát 2009. augusztus 26. napján igazságügyi műszaki szakértő vizsgálta és megállapította, hogy a mérőberendezésen külsérelmi nyomok nem találhatók, az azonban +135%-os

hibával mér. A fékmágnes ilyen mértékű durva mágneses erő vesztese természetes úton nem jöhet létre, ez csak lemágnesezés eredménye lehet. A felperes erre alapítottnan szerződésszegésre hivatkozással 375.000 forint kötbér követelést támasztott a beavatkozóval szemben.

A beavatkozó a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatósághoz (a továbbiakban: NFH) benyújtott panaszában a terhére rótt szerződésszegést és a kötbérkövetelés jogosságát vitatta. Jelezte, hogy a felperes megbízottjai korábban - a felhasználási helyen - a mérőberendezésnél biztosítékokat cseréltek, és csak az ezt követő éves elszámoláskor észlelte a jelentős mértékű többletfogyasztást, ezért kérte a felperesi vizsgálatot. A NFH a beavatkozó panaszát a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 22.§-ának (2) bekezdése alapján áttette az alpereshez.

Az alperes a villamos-energiáról szóló 2007. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 159.§-ának sz) pontjában foglalt hatáskörében eljárva hozta meg a 2010. február 24. napján kelt ... számú határozatát; a beavatkozó panaszának helyt adott. A felperest kötelezte a 375.000 forint kötbér törlesztésére, valamint arra, hogy a hibás mérés esetére vonatkozó szabályok szerint kell eljárnia a Vet. végrehajtásáról szóló 237/2007. (X.19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 2. számú mellékletét képező Villamos hálózati csatlakozási és hálózathasználati szabályzat (a továbbiakban: VHSz) 21.§-ának (3) bekezdésében foglaltak szerint. Rögzítette, hogy a felhasználási helyen a fogyasztásmérő helyszíni vizsgálatára és cseréjére nem a VHSz-ben meghatározottak szerint került sor, ugyanis nem készült „Villamos fogyasztásmérő helyszíni ellenőrzése” című dokumentum. Ezt meghaladóan a ténymegállapító jegyzőkönyv és a szakértői vizsgálat értékelését sem fogadta el, mert azok nem felelnek meg a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvény 6.§-ának (2) és (3) bekezdésében előírt követelményeknek. A felperesi üzletszabályzat (a továbbiakban: ÜSZ) 7.8.4.3. pontjára utalással kiemelte, hogy a fogyasztó terhére a felperes által benyújtott ellenőrzési dokumentációból nem lehetett megállapítani a felróhatóságot. Az elemzett átlagfogyasztási kép alapján megállapította, hogy a beavatkozó fogyasztási reklamációja jogos volt, ugyanakkor a tényfeltáró jegyzőkönyvben, valamint a szakértői mérések során rögzített eltérő adatok egyikét sem igazolja a +54%-os fogyasztás növekedés. Mindezek miatt nem látta igazoltnak, hogy a beavatkozó a mérőberendezést bármilyen módon befolyásolta volna, csak az óra meghibásodását tekintette bizonyítottnak a 2008. április 10. és 2009. június 29. napja közötti időszakban. Erre figyelemmel írta elő a hibás mérés időszakára vonatkozóan a számlahelyesbítést.

A felperes keresetében elsődlegesen az alperesi határozat megváltoztatásával a fogyasztó panaszának elutasítását, másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését kérte. Előadása szerint a fizika törvényszerűségei alapján a fogyasztásmérőben található fékmágnes külső beavatkozás nélkül nem veszítheti el a mérőtárcsa felgyorsulását eredményező mágnesezettségét. Ehhez egy nagy mágneses erővel történő külső behatásra van szükség, ami a fékmágnes terét legyengíti és ezáltal a mérőtárcsa lelassul. Álláspontja szerint az alperes

megsértette a Ket. 3.§-ának (2) bekezdés b) pontját, 50.§-ának (1) bekezdését és az 58.§-ának (1) bekezdés a) pontját, mert figyelmen kívül hagyta az akkreditált laboratóriumban végzett vizsgálat alapján készített igazságügyi szakértői véleményt. Hangsúlyozta, hogy a mérő a tanúsítvánnyal igazolt hiteles állapotban való felszerelése, illetve átadása után a fogyasztó felelős őrzésében tartozik, és a mérőberendezés befolyásolásával történő vételezéssel előálló szerződésszegés miatt jogszerűen támasztott vele szemben kötbér követelést. Jelezte, hogy a hibás mérés időszakára új elszámolást készíteni nem tud, figyelemmel arra, hogy csak elosztói és nem egyetemes szolgáltatói tevékenységet végez. Kiemelte, hogy a hibás mérés szabályainak alkalmazása nem zárja ki a szerződésszegő magatartás miatti kötbérigényét. Az alperesi hatáskört érintően hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság eseti döntéseiben foglaltakra. Kérte, hogy a bíróság a Ket. 121.§-ának (1) bekezdésében írtak alapján hivatalból vegye figyelembe, hogy a hatóság hatáskör hiányába hozott döntést a szerződéses jogviszonyra vonatkozóan.

Az alperes a határozatában foglaltak fenntartása mellett a felperesi kereset elutasítását kérte azzal, hogy a tényállást a döntés meghozatalához szükséges mértékben feltárta. A szakvélemény csak kijelentés szintjén tartalmazza, hogy erős mágneses hatás érte az órát, ugyanakkor elvárható lett volna, hogy a szakértő az alkalmazott módszert, valamint a mérésekhez használt eszközökre vonatkozó alapvető adatokat feltüntesse, vagyis a méréseket reprodukálható módon írja le. Ennek hiányában a szakvélemény szakmailag nem tekinthető megalapozottnak. A VHSz. 21.§-ának (3) bekezdésében írtak szerint a felperest elszámolási kötelezettség terheli.

A beavatkozó az alperes által kifejtettekkel teljes körűen egyetértve a felperesi kereset elutasítását kérte. Megítélése szerint a fékmágnes erővesztése nem csak lemágnesezés eredményeként jöhet létre, hanem ez lehet áramszünet vagy zárlat következménye is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a hasonló tárgyú ügyekben meghozott bírósági döntésekben megfogalmazott követelmények a perbeli esetben nem teljesültek. A mérőberendezés beavatkozó általi mágneses befolyásolásának tényét a rendelkezésre álló iratok kétséget kizáróan nem bizonyítják, mivel a mérőberendezésen külsérelmi nyomok nem voltak találhatóak; ezért a szerződésszegésért való objektív felelősség nem áll fenn. A mérési eredmények nem kellően dokumentáltak, a vizsgálóberendezések típusát, gyártási számát, hitelesítési jellemzőit nem tartalmazta a szakvélemény. Kiemelt jelentőséggel bír ugyanakkor az ügyben, hogy a ténymegállapító jegyzőkönyv és a szakértő mérése közötti hibaelterést az elemzett fogyasztási kép adatai nem igazolják. Így a hatóság helytálló következtetést vont le arra nézve, hogy a beavatkozó közvetlen felelősségét a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítani nem lehetett. Egyetértett abban a felperessel, hogy a hibás mérés időszakára hálózati engedélyesként számlakorrekciót azért nem tud készíteni, mert a beavatkozó az egyetemes szolgáltatóval számol el. Emiatt helytállóbb az a határozati megfogalmazás, mely szerint a felperesnek a hibás mérés időszakára

vonatkozóan kezdeményeznie kell az egyetemes szolgáltatói engedélyesnél új elszámolás készítését. Ez azonban az ügy érdemi megítélését nem befolyásolta.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét az alperesi határozatra is kiterjedően, mert a hatóság hatáskör hiányában hozta meg a döntését. Másodlagos kérelme arra irányult, hogy a másodfokú bíróság a kereseti kérelmében foglaltaknak megfelelően változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét. Harmadlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával az alperesi határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra való kötelezését kérte a tényállás további tisztázására irányulóan. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe döntése meghozatalakor a hatásköri kifogás körében tett nyilatkozatát, és a már hivatkozott és a jelen ügyben is irányadónak tekinthető Legfelsőbb Bírósági ítéleteket. Az akkreditált laboratóriumban elvégzett mérési eredmények alapján a szakértő nem általános megállapításokat tett, hanem azt rögzítette, hogy a mérőt mágnessel befolyásolták; annak ellenére, hogy nem állapítható meg teljes pontossággal ennek időpontja, a szerződésszegés megvalósult. Ennek következménye objektív felelősség nélkül is a beavatkozót terheli, mert felelős őrzési kötelezettsége van az óra mérésre képes állapotáért. Hangsúlyozta, hogy az alperes csak abban az esetben állapíthatta volna meg, hogy a mérő hibája nem külső beavatkozás eredménye, ha erre külön bizonyítást folytat, azonban ez a követelmény nem teljesült. Véleménye szerint a hatóság döntésében kifejtett álláspontját feltételezésekre alapította. Utalt arra, hogy nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely szakértői vizsgálati módszereket, eszközöket és dokumentálási kötelezettséget írna elő, ennek ellenére, amennyiben azok nem elégségesek a tényállás tisztázásához, úgy a Ket. 58.§-a szerint is szakértőt kell az eljárásba bevonni. Az alperesnek ezt a mulasztását kívánta orvosolni azzal, hogy igazságügyi szakértő perbe történő bevezetését indítványozta, azonban ezt a bíróság indokolatlanul mellőzte. A beavatkozó érdekkörében történő mágneses befolyásolás hiánya kizárólagosan ellenbizonyítással lenne igazolható, ilyen bizonyítékot azonban sem a beavatkozó, sem az alperes nem szolgáltatott, így a szabálytalan vételezés miatti kötbérigénye megalapozott.

Az alperes a másodfokú tárgyaláson szóban előterjesztett ellenkérelmében a határozatában foglaltak és az elsőfokú eljárásban előadottak fenntartása mellett kérte a felperesi fellebbezéssel támadott ítélet helybenhagyását. Állította, hogy az ügyben volt hatásköre, és mivel a beavatkozó a felperesi USZ alapján alkalmazott kötbért kifogásolta, ezért arról érdemi döntést kellett hoznia. Utalt az elsőfokú eljárásban benyújtott, a felperesi hatásköri kifogással összefüggő előkészítő iratában foglaltakra azzal, hogy a Vet. 159.§-ának sz) pontja szerint a hivatal dönt az engedélyesekkel szemben felmerülő panaszok ügyében (kivéve a fogyasztóvédelmi hatóság hatáskörébe tartozó, jogalkotó által taxatív felsorolással meghatározott lakossági panasz típusokat); amennyiben a panasz a hatóság által jóváhagyott Üzletszabályzat szerinti kötbérköveteléssel kapcsolatos, akkor döntési kötelezettsége van. A közüzemi szerződések körében nem érvényesül a felek egymás mellé rendeltsége, ezért a Ptk., illetőleg a Vet. alapján érvényesíthető

kötbér jogintézménye nem azonosítható. A Legfelsőbb Bíróság felperes által hivatkozott döntései jelen ügyben nem lehetnek iránymutatóak, ugyanis az új Vet. szerinti hatásköri szabályokkal kapcsolatban nem tartalmaznak érdemi állásfoglalást.

A beavatkozó az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253.§-ának (3) bekezdése alapján a felperes fellebbezése és az alperesi, továbbá beavatkozó ellenkérelem korlátai között vizsgálta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206.§-ában írtaknak megfelelően a rendelkezésre álló peradatoknak egyenként és a maguk összességében való értékelésével a tényállást a szükséges körben helyesen állapította meg és megalapozottan utasította el a felperes keresetét. A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak a döntését megalapozó következtetéseivel, amellyel szemben a felperes fellebbezésében az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozataihoz képest újat nem adott elő, és nem hozott fel olyan jogi érvet, amely fellebbezése kedvező elbírálását eredményezhette volna.

Mindezek folytán a másodfokú bíróság a Pp. 254.§-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva helybenhagyta.

Az ítéltábla a felperes hivatkozott hatásköri kifogására tekintettel az elsőfokú bíróság indokolását ekörben kiegészíti és a fellebbezésben foglaltak alapján a következőket hangsúlyozza. A Vet. 159.§-ának sz) pontja szerinti felsorolás a törvényi indokolással összhangban fogalmazza meg, hogy mely területeket érintő lakossági fogyasztói panaszok kerültek át a fogyasztóvédelmi hatósághoz, ezt meghaladóan biztosítva azt, hogy az alperes továbbra is döntsön meghatározott kérdésekben az engedélyesekkel szemben felmerülő panaszügyekben. A perbeli esetben a beavatkozó a felhasználási helyen ismeretlen okból jelentősen megnőtt áramfogyasztására hivatkozással kérte a felperestől a felhasználási helyen a mérőóra felülvizsgálatát. Az ennek eredményeként a terhére megállapított szerződésszegést és az emiatti kötbér jogosságát vitató panasza - a tárgya szerint - nem tartozik a Vet. 159.§-ának sz) pontjában taxatív módon felsorolt kivételek közé. Ezért jogszerűen járt el az NFH, amikor a beavatkozó panaszt a hatáskörrel rendelkező alpereshez áttette.

Ennélfogva az alperes a beavatkozó kérelmére (panaszára) indított és folytatott hatósági eljárásban a Vet. 159.§-ának sz) pontjában meghatározott hatáskörében nem csak jogosult, hanem köteles is volt eljárni a panasz tárgyában: a beavatkozó szerződésszegés miatt a felperes által érvényesíteni kívánt szankciót (kötbért) érintően döntenie kellett. Az alperes hatáskörébe tartozik az ÜSZ feltételeinek, a kötbér mértékének megállapítása, továbbá az erre irányuló eljárási rend jóváhagyása. Ezért a panaszról való döntéshez tartalmilag hozzátartozik e szankció

(ami nem azonosítható a Ptk.-ban meghatározott, a felek szabad elhatározásán alapuló kötbérrel) alkalmazásának (azaz megfelelt-e a hatóság által jóváhagyott üzletszabályzatban foglaltaknak) a jogszerűségi vizsgálata, vagyis a kötbérigényre is kiterjedő érdemi döntést kellett hoznia. A felperes által megjelölt ítéletekben kifejtett jogértelmezés a jelen ügyben nem tekinthető irányadónak az időközben megváltozott jogszabályi környezetre figyelemmel. A hivatkozott bírósági döntések a régi Vet. (2001. évi CX. törvény) hatásköri szabályaival kapcsolatosak, míg a jelen panaszügyben az alperes az új Vet. alapján járt el.

Az alperes a jelen ügyben a jogilag releváns tények feltárásával azt vizsgálta a panasz alapján, hogy a felperes az ÜSZ. 7.8.4.3. pontja szerinti kötelezettségét a szükséges körben teljesítette-e.

A felperesnek a fogyasztóval szembeni igénye érvényesítésekor a követelése jogszerűségét szakmai szempontból alátámasztó bizonyítékoknak már a birtokában kell lennie, ellenőrizhető módon feltárva azt, hogy a kötbért mire alapította, és milyen számítások alkalmazásával határozta meg, és nem mellőzheti az egyedi ügyben felmerült releváns körülmények rögzítését és értékelését sem. Időrendben és folyamatában kell a feltárt és a beszerzett bizonyítékokban szereplő releváns adatokat (műszaki állapot, mérési eredmények, mágnesesség, fogyasztási kép) egybevetni, továbbá egyenként és összességében is értékelni azt, hogy igazolt-e kétségtelenül kizáróan a felhasználó felróhatósága, szerződésszegése.

E szempontok szem előtt tartásával a hatóság a beavatkozó panaszában írtaknak megfelelően vizsgálta a felperesi eljárást és a beavatkozóval szemben támasztott követelés jogszerűségét. Értékelése körében kiemelte, hogy a felperes nem a tőle elvárható gondossággal járt el: a felhasználási helyen a fogyasztásmérő helyszíni vizsgálatára és cseréjére nem a VHSz.-ben meghatározottak szerint került sor, a benyújtott dokumentumok hiányosan lettek kitöltve, mert a hivatal által hivatkozott mérésügyi törvény rendelkezéseinek megfelelően azokban a releváns adatok nem szerepeltek. E hiányosságokra vonatkozóan magyarázatot nem adott sem a felperes, sem pedig a szakértő annak ellenére, hogy az elvégzett ellenőrzések mérési adatai között jelentős eltérés mutatkozik, aminek okát nem igazolja a hatóság által részletesen elemzett fogyasztási kép sem. A felperes nem jelölt meg olyan releváns tény, ami a felhasználási helyen a fogyasztó felróható magatartását, szerződésszegését (szabálytalan vételezést) igazolná, így nem tett eleget az ÜSZ 7.8.4.3. pontjában előírt azon kötelezettségének, hogy hitelt érdemlően bizonyítsa a mérés befolyásolására irányuló szándékos fogyasztói beavatkozást.

Helyes volt az elsőfokú bíróságnak az az ítéleti okfejtése is, hogy az alperes a Ket. 50.§-ának (1) bekezdése szerint felderítette és tisztázta a tényállást. Az indokolási kötelezettségének eleget téve valamennyi, az ügy megítélése szempontjából relevanciával bíró tény és körülményt értékelt, és határozatában egyértelműen rögzítette a felperesi eljárás hiányosságait, továbbá megjelölte, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok miatt nem alkalmasak a beavatkozó szerződésszegő magatartás igazolására. Az alperes helytállóan emelte ki, hogy a

benyújtott szakvélemény hiányossága miatt nem ad egzakt és szakértői módszerekkel igazolt választ arra, hogy a beavatkozó szerződésszegést követett el vagyis, hogy az ő magatartása idézte elő a fogyasztási kép alapján a mérésben tapasztalható egyenetlenséget.

A felperes nem a hatóság által feltárt tényeket és körülményeket támadta, hisz az eljárása hiányosságaival kapcsolatban kifejtettek megalapozottságát cáfolni nem tudta. Ténylegesen az alperesi mérlegelést vitatva a rendelkezésre álló bizonyítékok újraértékelésére tett indítványt, és a saját általános tartalmú következtetéseinek az elfogadását kérte. A hatóságnak azonban nem feladata, hogy a felperesi követelést megalapozó bizonyítékokat szerezzon be, azaz a már lefolytatott vizsgálatokat megismételve azok hiányosságait pótolja. A szakértői vélemény tartalmazza, hogy erős mágneses hatás érte a mérőt, azonban a mérésekhez használt eszközökre vonatkozó alapvető adatok feltüntetésének elmaradása miatt, releváns adatok és információk hiányában a mérési eredmények nem reprodukálhatóak, ezért a szakértő perbeli kirendelésére vonatkozó felperesi indítvány sem foghatott helyt.

A felperes ugyan vitatta, hogy nem tud új elszámolást készíteni a beavatkozó vonatkozásában, azonban nem cáfolta, miszerint lehetősége van arra, hogy a hatósági kötelezésnek eleget téve a vele kapcsolatban álló egyetemes szolgáltatói engedélyesnél a hibás mérés időszakára új elszámolás készítését kezdeményezze. A felperesnek a másodfokú eljárásban sem volt olyan javára értékelhető okfejtése, ami az alperes határozati, és az elsőfokú bíróság ítéleti megállapításainak a megalapozottságát megkérdőjelezné. [Megjegyzi az ítéletábra, hogy a Vet. 159.§-a szerint az alperes nemcsak a felhasználói panaszokról dönthet, hanem jogosult például az engedélyesek ÜSZ szerinti eljárásának általános hatósági ellenőrzésére is.]

Az alperes és a beavatkozó a másodfokú eljárásban költséget nem kért, ezért arról a Fővárosi Ítéletábrának rendelkeznie nem kellett. A fellebbezési illeték összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46.§-ának (1) bekezdése értelmében - figyelemmel az Itv. alkalmazandó 39.§-ának (3) bekezdés c) pontjára - 36.000 forint; ennek viselésére a sikertelenül fellebbező felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles.

Budapest, 2012. évi február hó 29. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, dr. Bacsá Andrea sk. előadó bíró,
dr. Vítál-Eigner Beáta sk. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő